

Влада на Република Северна Македонија
Министерство за труд и социјална политика
Сектор за инспекциски надзор во областа на социјалната
заштита и заштита на децата

**ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА СЕКТОРОТ ЗА
ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР ВО ОБЛАСТА НА
СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА И ЗАШТИТА НА
ДЕЦАТА ЗА ПЕРИОДОТ ЈУЛИ-ДЕКЕМВРИ
2022 година**

Дел. Бр. _____

Датум: _____

Место: _____

Зоранчо Стојанов

[име и презиме]

главен инспектор

[функција / звање на раководител на инспекциска служба]

(м.п.) _____

[потпис]

Резиме

Со спроведените редовни и контролни инспекциски надзори во извештајниот период јули-декември 2022 година, Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита и заштита на децата целосно го реализира годишниот план за работа за 2022 година.

- Проценката на ризикот од неприменување на прописите кои спаѓаат во надлежност на инспекциската служба е направена преку анализа на податоците добиени од извршените инспекциски надзори, утврдените недостатоци и неправилности во примената на прописите, изречените мерки за отстранување на констатираните недостатоци и неправилности при истите надзори, како и анализа на примената на законските прописи и подзаконските акти. Така, од податоците добиени од месечните планови и извештаи за работа, евидентен факт е зголемениот број на контролните инспекциски надзори, што овозможува намалување на ризикот од спречување на остварувањето на правата од социјална и детска заштита од голем во среден.

Продолжува трендот на зголемен број вонредни инспекциски надзори по основ на иницијативи на граѓани во областа на семејното законодавство и тоа во постапката за уредување на лични односи и непосредни контакти, вршење на родителското право, постапката за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство, како и во областа на заштита на децата, што го зголемува степенот на ризик од спречување на остварувањето на правата од социјална и детска заштита, од среден во висок.

- Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита и заштита на децата е организиран во три одделенија и функционира како организациона единица во рамки на Министерството за труд и социјална политика. Надлежноста која е определена со закон, инспекциската служба ја извршува преку инспектори за социјална заштита и инспектори за детска заштита.

Својата надлежност, инспекциската служба ја извршува преку 21 инспектори, од кои 17 инспектори се за социјална заштита и 4 инспектори за детска заштита. Во овој извештаен период има промена во структурата на инспектори и тоа во категоријата Б4-виш инспектор за два повеќе, како резултат на пополнување на претходно испразнетите 2 работни места на позицијата раководител на одделение.

- Во извештајниот период извршени се вкупно 318 инспекциски надзори, од кои во областа на социјалната заштита и семејното законодавство 239 и 79 инспекциски надзори во областа за заштита на децата. Инспекциските надзори се извршени врз остварувањето и користењето на правата од парична помош од социјална и детска заштита, институционална и вонинституционална заштита на лицата изложени на социјален ризик, постапките на старателство и посвојување, спречување и заштита од насилство врз жените и семејно насилство, згрижување и воспитание на деца од

предучилишна возраст и постапките за децата во ризик и децата сторители на кривични дела и прекршоци.

Од нив, 78 се редовни инспекциски надзори, 131 вонредни и 109 контролни инспекциски надзори, при што се констатирани вкупно 300 неправилности.

Компарирани со последниот извештаен период кога се извршени 103 контролни инспекциски надзори, во овој период тој број е зголемен на 109. Потенцираме дека при еден инспекциски надзор најчесто се констатираат повеќе неправилности, односно се изрекуваат повеќе инспекциски мерки за отстранување на констатираните неправилности. Тоа значи дека со еден контролен надзор се контролираат повеќе предходно изречени мерки во еден инспекциски акт. По однос на неправилностите, во секој инспекциски надзор просечно се констатирани 0.94 неправилности, односно скоро при секој инспекциски надзор се констатира неправилност.

Зголемената динамика на вонредни инспекциски надзори извршени по службена должност, иницијативи од граѓани, надлежни органи и други органи и организации, продолжува и во овој извештаен период.

Адекватно со поголемиот број извршени контролни и вонредни инспекциски надзори од проектираните во годишниот план за работа за 2022 година, поголем е и бројот на констатирани неправилности при истите.

- Како организациона единица во рамки на Министерството за труд и социјална политика, Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита и заштита на децата не располага со сопствен буџет и финансирањето на инспекциската служба е инкорпорирано во единствениот буџет на Министерството, како единствено правно лице.

- Инспекциската служба ја продолжува воспоставената соработка со Инспекцискиот совет, Народен правобранител на РСМ, Државна комисија за спречување на корупција, ЈУ Завод за социјални дејности, Државен инспекторат за труд, Агенција за вработување на РСМ, Министерство за внатрешни работи, Управа за јавни приходи, Фонд за пензиското и инвалидско осигурување на РСМ, организации од невладиниот сектор и други органи и организации и нема планирано ниту остварено меѓународна соработка со ниедна институција или тело.

- Секторот за инспекциски надзор во социјалната заштита и заштита на децата во извештајниот период јули-декември 2022 година, целосно ги реализира месечните планови за работа предвидени во Годишниот план за 2022 година, со цел законита и објективна примена на законите и другите прописи во надлежност на истиот.

Управување со ризици

Проценката на ризик е направена преку идентификација на специфичните ризици во надлежност на секторот и мерење на степен на ризици со цел ефективно и рационално планирање на обемот и зачестеноста на надзорите над субјектите на инспекциските надзори во надлежност на Секторот, со цел намалување на штетните последици од евентуалните ризици.

Врз онова на направените анализи и обработените податоци добиени од извршените инспекциски надзори, месечните и годишните извештаи по областите кои спаѓаат во делокруг на работа на оваа инспекциска служба, реализирани се планираните инспекциски надзори над примената и спроведувањето на:

- Законот за социјалната заштита со кој се уредени работите од областа на социјалната заштита;
- Законот за семејството со кој се уредува бракот и семејството и облици на посебна заштита на семејството, посвојувањето и старателството;
- Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство со кој се уредува постапувањето на институциите при преземање на мерки за превенција и заштита на жените од родово-базирано насилство и семејното насилство;
- Законот за правда на децата со кој се уредува постапувањето со децата во ризик и децата сторители на дејствија што со закон се предвидени како кривични дела и прекршоци;
- Закон за социјална сигурност на старите лица со кој се уредуваат условите и постапката за остварување и финансирањето на правото на социјална сигурност за старите лица;
- Законот за заштита на децата со кој се уредува системот и организацијата за заштита на децата.

Пост- пандемскиот период и последиците од глобалната економска состојба врз земјата, го зголемува бројот на корисници на права и услуги во субјектите на надзор на инспекциската служба. Тоа претставува ризик за зголемување на веројатноста за случување на штетни последици кај субјектите на надзорот и зголемување на тежината на истите до висок степен на ризик, чии ефекти ќе се земат во предвид и во планирањето на работата на Секторот во наредниот период.

Константното зголемување на бројот на вонредни инспекциски надзори по основ на иницијативи на граѓани во областа на семејното законодавство и тоа во постапката за уредување на лични односи и непосредни контакти, вршење на родителското право, постапката за заштита од семејно насилство, како и во областа на заштита на децата, го зголемува степенот на ризик од спречување на остварувањето на право на социјална и детска заштита од среден во голем.

Организација и раководење

Инспекциската служба е организиран како организациона единица со три одделенија согласно Правилникот за внатрешна организација на Министерството за труд и социјална политика и Правилникот за систематизација на работните места и тоа:

- Одделение за инспекциски надзор над остварување на права од социјална заштита и други парични надоместоци
- Одделение за инспекциски надзор над остварување и давање на услуги од социјална заштита

- Одделение за инспекциски надзор во областа на заштита на децата

Со инспекциската служба раководи раководителот на сектор - главен инспектор и три раководители на одделенија.

Инспекциската служба работите од својата надлежност ги извршува преку 21 инспектори, од кои 17 се инспектори за социјална заштита и 4 инспектори за детска заштита, кои се распоредени во Скопје- 11, Штип-1, Куманово- 3, Гевгелија- 1, Струмица -1, Кичево- 1, Гостивар- 1 , Битола-1 и Велес-1.

Во овој извештајниот период Јули-Декември 2022 година има промена на бројот на инспектори во категорија Б4-виш инспектор и тоа за два повеќе, кои по принципот на унапредување од редот на инспектори, ги пополнија претходно испразнетите работни позиции поради пензионирање.

Табела 1 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во II-ро полугодие 2022 година, по вид, возраст и звање

Вид	Инспектор за социјална заштита						Инспектор за детска заштита						Вкупно инспектори					
	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно
Б1 - генерален инспектор						0						0	0	0	0	0	0	0
Б2 - главен инспектор						0			1		1	0	0	0	1	0	1	
Б3 - пом. главен инспектор						0					0	0	0	0	0	0	0	
Б4 - виш инспектор		1	1		0	2			1		1	0	1	1	1	0	3	
В1 - советник инспектор		3	3	7		13		2			2	0	3	5	7	0	15	
В2 - самостоен инспектор						0					0	0	0	0	0	0	0	
В3 - помошник инспектор						0					0	0	0	0	0	0	0	
В4 - помлад инспектор	0	2				2					0	0	2	0	0	0	2	
Вкупно	0	6	4	7	0	17	0	0	2	2	0	4	0	6	6	9	0	21

Табела 2 Преглед на нови вработувања и пензионирања на инспектори во II-ро полугодие
2022 година

Вид	Инспектор за социјална заштита			Инспектор за детска заштита			Вкупно инспектори		
	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика
Б1 – генерален инспектор			0			0	0	0	0
Б2 – главен инспектор			0			0	0	0	0
Б3 – пом. глав. инспектор			0			0	0	0	0
Б4 – виш инспектор	2	0	2			0	2	0	2
В1 – советник инспектор			0			0	0	0	0
В2 – самостоен инспектор			0			0	0	0	0
В3 – помошник инспектор			0			0	0	0	0
В4 – помлад инспектор			0			0	0	0	0
Вкупно	0	0	2	0	0	0	2	0	2

Инспекциски надзор

Годишниот план за работа на инспекциската служба за 2022 година, преку поединечните месечни планови, секторот го реализираше со спроведување на:

- редовни инспекциски надзори кои опфаќаат надзор над спроведување на законите и другите прописи кои се во надлежност на оваа инспекциска служба;
- вонредни инспекциски надзори кои се вршат врз основа на иницијативи поднесени од државни органи, физички или правни лица, како и по службена должност;
- контролни инспекциски надзор кои се вршат по истекот на рокот определен во решението донесено за отстранување на утврдените неправилности.

Инспекцискиот надзор во центрите за социјална работа, установите за социјална заштита и заштита на децата од предучилишна возраст во овој период ги опфатија следните подрачја:

- права од парична помош (гарантирана минимална помош, надоместок заради попреченост, надоместок за плата за скратено работно време, право на детски додаток, право на посебен додаток, еднократна помош за новороденче, додаток за образование, право на социјална сигурност за старите лица)
- старателство и посвојување
- правда за децата
- згрижување и воспитување на деца од предучилишна возраст
- услуги во вонсемејна заштита и
- спречување и заштита од насилство врз жените и семејно насилство

Според табеларниот приказ, извршени се вкупно 318 инспекциски надзори, од кои во областа на социјалната заштита и семејното законодавство 239 и во областа за заштита на децата 79. Споредбено со последниот извештаен период кога се извршени 103 контролни инспекциски надзори, во овој период тој број е зголемен на 109, со што се намалува ризикот од спречување на остварувањето на права од социјална и детска заштита.

Во текот на извештајниот период извршени се 78 редовни инспекциски надзори, 131 вонредни и 109 контролни инспекциски надзори, при што се констатирани вкупно 300 неправилности.

Останува зголемена динамика на вонредни инспекциски надзори по службена должност, иницијативи од граѓани, надлежни органи и други органи и организации. Споредбено со претходниот извештаен период кога тој број бил 108, во овој период бројот е зголемен на 131 вонреден инспекциски надзор.

По однос на неправилностите, во секој инспекциски надзор просечно се констатира 0.94 неправилност, односно скоро при секој инспекциски надзор се констатира по една неправилност.

Соодносот на контролните инспекциски надзори со утврдените неправилности се должи на спецификите на областа во која се врши инспекцискиот надзор, односно при еден инспекциски надзор можно е да се констатираат повеќе неправилности, а со тоа се изрекуваат повеќе инспекциски мерки за отстранување на констатираните неправилности во еден ист инспекциски акт. Тоа значи дека со еден контролен надзор се контролираат повеќе предходно изречени мерки во еден инспекциски акт.

Редовните инспекциски надзори се планирани врз основните принципи на методологијата на проценката на ризици, а обемот е во согласност со капацитетот и ресурсите на инспекциската служба.

Фреквенцијата на инспекциските надзори и ангажираните ресурси се пропорционални со нивото на ризик и активностите на надзорот и се насочени кон намалување на реалниот ризик наметнат од неправилностите во работата кај субјектите на инспекциски надзор.

Табела 3 Преглед на вкупниот број на откриени неправилности и сироведени инспекциски надзори според вид во II-во полугодие 2022 година по региони и општини

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
	Вардарски регион	5	11	12	28	12
1	Велес		4	6	10	2
2	Градско				0	

3	Демир Капија		1		1	
4	Кавадарци	1	3	1	5	2
5	Лозово		1		1	3
6	Неготино	1	2	3	6	2
7	Росоман				0	
8	Свети Николе	2		2	4	3
9	Чашка	1			1	
	Источен регион	7	17	9	33	30
10	Берово	1		1	2	2
11	Виница	3	4	1	8	5
12	Делчево		1	2	3	
13	Зрновци				0	
14	Карбинци				0	
15	Кочани		4	3	7	8
16	Македонска Каменица				0	
17	Пехчево		1	1	2	
18	Пробиштип	2			2	4
19	Чешиново				0	
20	Штип	1	7	1	9	11
	Југозападен регион	9	3	13	25	43
21	Вевчани				0	
22	Дебар	1		1	2	6
23	Дебарца				0	
24	Кичево	3		3	6	11
25	Македонски Брод	1		1	2	3
26	Охрид	3	2	4	9	17
27	Пласница				0	
28	Струга	1	1	4	6	6
29	Центар Жупа				0	
	Југоисточен регион	9	11	7	27	32
30	Богданци				0	
31	Босилово				0	
32	Валандово	1	1	2	4	5
33	Василево				0	
34	Гевгелија	1	5		6	4
35	Дојран				0	
36	Конче	1			1	

37	Ново Село				0	
38	Радовиш	4	1	2	7	14
39	Струмица	2	4	3	9	9
	Пелагониски регион	10	17	11	38	56
40	Битола	1	8	4	13	8
41	Демир Хисар	2		2	4	8
42	Долнени				0	
43	Кривогаштани				0	
44	Крушево	2	3	3	8	23
45	Могила				0	
46	Новаци	1			1	
47	Прилеп	3	4		7	15
48	Ресен	1	2	2	5	2
	Полошки регион	6	15	11	32	40
49	Боговиње	1			1	
50	Бревеница	1		1	2	3
51	Врапчиште				0	
52	Гостивар	2	5	5	12	12
53	Желино				0	
54	Јегуновце				0	
55	Маврово и Ростуша				0	
56	Теарце				0	
57	Тетово	2	10	5	17	25
	Североисточен регион	3	3	4	10	2
58	Кратово		1	1	2	
59	Крива Паланка	1		1	2	
60	Куманово	2	2	2	6	2
61	Липково				0	
62	Ранковце				0	
63	Старо Нагоричане				0	
	Скопски регион	29	54	42	125	85
64	Аеродром	2	3	2	7	6
65	Арачиново				0	
66	Бутел	4	5	4	13	23
67	Гази Баба	1	6	3	10	6
68	Ѓорче Петров			3	3	5
69	Зелениково	1	1		2	3

70	Илинден				0	
71	Карпош	6	10	6	22	23
72	Кисела Вода	3	5	10	18	19
73	Петровец		1		1	
74	Сарај				0	
75	Сопиште	3	2	1	6	17
76	Студеничани				0	
77	Центар	6	16	8	30	38
78	Чаир	1	3	5	9	2
79	Чучер-Сандево	1			1	4
80	Шуто Оризари	1	2		3	2
ВКУПНО		78	131	109	318	300

Обука на инспекторите и административните службеници

Согласно член 49 (3) од Законот за инспекциски надзор, Годишната програма за генерички обуки и Годишната програма за специјализирани обуки, со цел континуирано професионално и стручно усовршување на инспекторите, планираните обуки, целосно е реализирана.

Реализацијата на обуките овозможи инспекторите да се стекнат со нови и современи знаења и вештини и надградување на основните компетенции, кои ќе помогнат во нивниот професионален развој, квалитетно и ефикасно спроведување на работните цели и задачи.

Буџет и финансирање

Како организациона единица во состав на Министерството за труд и социјална политика, Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита и заштита на децата нема посебен систем на управување со финансиските прашања и останати буџетски ресурси и финансирањето на инспекциската служба е инкорпорирано во единствениот буџет на министерството. Управувањето го врши Секторот за финансиски прашања, сметководство и буџет.

Меѓународна соработка

Според Годишниот план за работа за 2022 година, инспекциската служба нема планирано меѓународна соработка, заради што во извештајниот период, ваква соработка не е остварена.

Други активности на инспекциската служба

Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита и заштита на децата, во извештајниот период ја продолжи воспоставената соработка со Инспекцискиот совет, Народен правобранител на РСМ, Државна комисија за спречување на корупција, ЈУ Завод за социјални дејности, Државен инспекторат за труд, Агенција за вработување на РСМ, Министерство за внатрешни работи, Управа за јавни приходи, Фонд за пензиското и инвалидско осигурување на РСМ, организации од невладиниот сектор и други органи и организации.

Заклучоци и препораки

Врз основа на табеларно прикажаните податоци за извршени инспекциски надзори, може да се заклучи дека за периодот јули-декември 2022 година Секторот целосно ги реализира месечните планови за работа предвидени во Годишниот план за работа за 2022 година, преку редовни, контролни и вонредни инспекциски надзори, со што влијаеше субјектите на надзорот квалитетно да ги применуваат и спроведуваат законите и другите прописи и акти донесени врз нивна основа од областа на социјалната заштита и заштита на децата.

При извршените редовни инспекциски надзори, согласно законските прописи инспекциската служба ги применува листите за проверка и истите редовно ги усогласува со настанатите измени и дополнувања во законите кои се применуваат во областа на социјалната и детската заштита.